

HLASY BUDÚCNOSTI: Príručka pre študentské parlamenty

Spolufinancovaný
Európskou úniou

ÚVOD

Táto príručka prichádza v rozhodujúcom čase, keď sú hlasy študentov pri formovaní vzdelávania čoraz dôležitejšie. Na týchto stránkach nájdete praktickú hodnotu, a to či už ste pracovník s mládežou, vedúci študentov, ktorý chce posilniť školský parlament, pedagóg podporujúci študentské iniciatívy alebo administrátor pracujúci na zlepšení zastúpenia študentov.

Čerpáme z úspešných postupov v Litve, na Slovensku a v Turecku, ponúkame inšpiráciu pre vedenie efektívnych študentských parlamentov na všetkých úrovniach. Objavíte overené postupy na zlepšenie zapájania študentov, konkrétne nástroje na rozvoj líderstva a riešenia bežných problémov, ktorým čelia orgány zastupujúce študentov.

Zahrnuté školiace materiály a aktivity vám pomôžu vybudovať silnejšie študentské parlamenty a zároveň rozvíjať základné vodcovské a demokratické zručnosti. Veríme, že táto príručka posluží ako váš praktický spoločník pri vytváraní participatívnejšieho a demokratickejšieho vzdelávacieho prostredia.

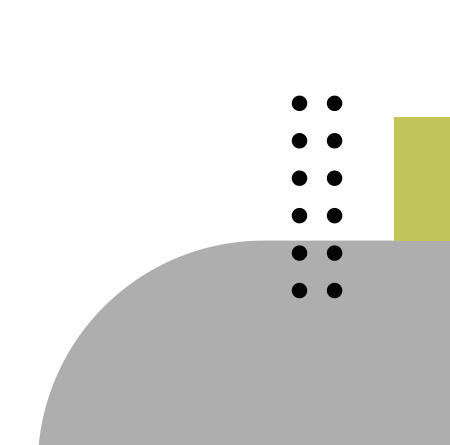
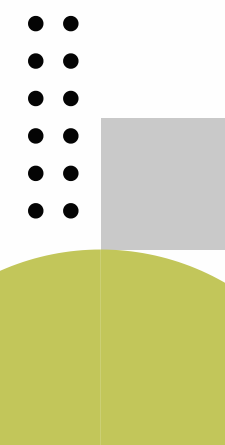
OBSAH

Úvod	1
Obsah	2
Inšpirácia z celej Európy	3
• Litva	4
• Slovensko	7
• Turecko	9
Osvedčené postupy	11
• Turecko	12
• Slovensko	13
• Litva	14
Školiace materiály	15
• Energizéry.....	16
• Lámače ľadov.....	19
• Teambuildingové aktivity	22
Podakovanie	26

INŠPIRÁCIA Z CELEJ EURÓPY

Prehľad toho, ako fungujú miestne,
regionálne a národné študentské
parlamenty v jednotlivých krajinách

LITVA

Litva je najjužnejšia pobaltská krajina s o niečo viac ako 2,8 milióna obyvateľov. Je to demokratická republika, ktorá oslavuje už 35. výročie nezávislosti. Počas týchto rokov sa ľudia naučili a osvojili si mnohé osvedčené postupy z iných krajín. Študenti univerzít pri využívaní možnosti cestovať zadarmo hľadali spôsoby, ako predstaviť nové myšlienky všetkým mladým ľuďom a hlas mladých ľudí je dnes počuť na rôznych vzdelávacích úrovniach. Študentské parlamenty a Litovská únia študentov škôl prinášajú nápady, preberajú iniciatívu a hľadajú viac možností pre všetkých školákov do budúcnosti.

Miestna úroveň

V Litve je študentský parlament samosprávnou inštitúciou, ktorá pozostáva zo študentov zvolených vo voľbách, zastupujúcich záujmy študentov. Riešia skutočné problémy študentov a prispievajú k implementácii mládežníckej politiky v škole, ako sa uvádza v zákone o vzdelávaní Litovskej republiky (článok 2. funkčné obdobie 162). Zvyčajne ide o najaktívnejších študentov, ktorí pôsobia ako obhajcovia záujmov študentov a spoločne sú dôležitým komunikačným mostíkom s vedením školy.

Každý školský parlament má pravidelné stretnutia, na ktorých sa prerokujú dôležité otázky, ktoré sa v danom čase vyskytnú a plánujú sa akcie pre školskú komunitu. Všetky rozhodnutia sa prijímajú hlasovaním alebo konsenzom, zodpovednosť je rozdelená medzi členov rady. Členovia rady sú zvyčajne starší v triede alebo študenti, ktorí dobrovoľne vyjadria svoju túžbu stať sa súčasťou študentskej rady. Tento typ rady je efektívny, pretože študenti môžu vyjadrovať svoje názory a aktívne sa zapájať do života školy.

Študentský parlament organizuje výlety, preventívne kampane, súťaže a iné iniciatívy, ktoré posilňujú viac študentov, ktorí nepatria do parlamentu a v dôsledku toho posilňujú komunitu. Predkladá tiež návrhy na zlepšenie školských pravidiel alebo iných relevantných problémov. Študentský parlament je skvelým miestom pre študentov, ktorí chcú prispieť k životu školy a získať rôzne kompetencie.

Na čele študentského parlamentu je predseda, ktorý je volený na začiatku každého školského roka. Kandidáti na pozíciu predsedu musia byť zodpovední, motivovaní a zvyčajne ide o študentov vyšších ročníkov. Predseda vedie schôdze, zastupuje radu na regionálnej úrovni a koordinuje všetky činnosti parlamentu. Funkčné obdobie predsedu môže trvať jeden alebo dva roky v závislosti od predpisov rôznych škôl. Po odchode predsedu sa vymenuje dočasný predseda až do konania nových volieb, no tento dočasný stav sa musí vyriešiť do jedného mesiaca.

V Litve existuje aj organizácia, ktorá združuje školákov – Litovská únia študentov škôl (LMS), ktorá má svoje vlastné divízie – oddelenia v mnohých samosprávach krajiny. Mesto Vilkauskis nie je výnimkou – aj v tomto meste funguje divízia LMS. Každá študentská rada si vo svojej škole musí zvoliť zástupcu (člena), ktorý bude zastupovať ich školu v Litovskej únii študentov škôl. Riadne zvolený člen má právo hlasovať o miestnych aj celoštátnych otázkach.

Zdroje:

Litovský zákon o vzdelávaní, č. I-1489 (1991). Lietuvos aidas (1991, č. 153), Úradný vestník (1991, č. 23-593). Zmenené znenie účinné od 1. júla 2011 zákonom č. XI-1281 (2011, č. 38-1804). Konsolidovaná verzia platná od 1. januára 2025 do 31. decembra 2025. <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.1480/asr>

Regionálna úroveň

Konferencia študentských parlamentov (SPC) – ide o podujatie organizované divíziami LMS s cieľom sieťovať, posilniť študentské parlamenty a ich spoluprácu. Ide o jedno z najvýznamnejších regionálnych podujatí, na ktorých sa zúčastňujú členovia LMS, členovia študentských parlamentov, dobrovoľníci LMS a iní aktívni študenti.

Hlavné ciele SPC:

Posilniť kompetencie členov parlamentu (účastníci získavajú poznatky o skvalitňovaní fungovania svojej študentskej rady, parlamentu, učia sa organizovať podujatia, riešiť problémy školskej komunity a zastupovať záujmy žiakov).

Podporovať študentské rady, parlamenty, aby medzi sebou spolupracovali a vymieňali si skúsenosti a nápady.

Analyzovať konkrétne školské problémy (napr. šikanovanie, kvalitu vyučovania alebo emocionálnu pohodu študentov) a navrhovať riešenia, ktoré je možné preniesť na národnú úroveň.

- Predseda divízie LMS je často volený počas jesenného SPC.

Executives' Club (EC) je pravidelné stretnutie študentov na témy mládežníckej politiky, otvorené len pre členov LMS. EC, organizované všetkými divíziami LMS, umožňujú zástupcom školy zoznámiť sa nielen s aktivitami LMS, ale aj s najdôležitejšími otázkami vzdelávania, zapájať sa do diskusií, podnecovať myslenie, vyvodzovať závery a návrhy, klásť otázky, chopiť sa iniciatívy za účelom dosiahnutia zmien, zdieľať poznatky a názory s ostatnými študentmi. EC tiež umožňuje zhromažďovať názory členov organizácie (študentských parlamentov) a účelovo ich zastupovať.

Význam EC pre činnosť LMS:

Rozvoj líderstva: EC poskytuje vedúcim študentských parlamentov príležitosť zlepšiť svoje vodcovské, rozhodovacie, organizačné a všeobecné zručnosti.

Spolupráca a zdieľanie skúseností: EC poskytuje vedúcim študentských parlamentov príležitosti podeliť sa o osvedčené postupy a diskutovať o spoločných problémoch a výzvach, ktorým čelia ich školy. Podporuje regionálnu spoluprácu a pomáha realizovať spoločné iniciatívy.

Vzájomná podpora: EC funguje ako sieť, kde môžu predsedovia študentských parlamentov konzultovať rôzne problémy, hľadať riešenia alebo získavať nápady od iných aktívnych študentov. EC umožňuje rýchlejšie reagovať na problémy a riešiť ich efektívnejšie.

EC sa účastnia vedúci študentských parlamentov – predsedovia alebo podpredsedovia. EC sa koná pravidelne a všetci účastníci diskutujú o aktuálnych problémoch, zdieľajú skúsenosti a plánujú spoločné aktivity. EC sú základným prvkom, ktorý pomáha LMS plniť svoje poslanie: posilniť hlas študentov a ich líderské schopnosti. Tiež zabezpečuje, že reprezentácia školákov bude postavená na kvalifikovaných a motivovaných lídroch, ktorí budú schopní pôsobiť nielen vo svojich školách, ale aj v celoštátnom meradle. Okrem toho EC pomáha formovať záujmy študentov a zabezpečiť efektívnu koordináciu práce LMS pri implementácii spoločných vzdelávacích reforiem a iniciatív.

Príklad regionálneho študentského parlamentu (Vilkaviškis):

- <https://www.facebook.com/LMSVilkaviskiopadaliny>

Národná úroveň

Ako je definované v zákone o základoch mládežníckej politiky, „mládežnícka politika je súbor opatrení, ktoré riešia problémy mládeže a majú za cieľ vytvárať priaznivé podmienky pre formovanie osobnosti mladého človeka a jeho začleňovanie do spoločenského života“ (čl. 2. funkčné obdobie 10). Preto sa LMS snaží, aby svojou prácou pozitívne reagovala na potreby študentov na všetkých stretnutiach, v pracovných skupinách, diskusiiach a všetkom, čo súvisí so vzdelávaním a otázkami týkajúcimi sa študentov na školách.

Ako na národnej úrovni, tak aj na regionálnej a medzinárodnej úrovni sa LMS zameriava na zastupovanie záujmov študentov vytvorením organizácie, ktorá je otvorená a prístupná každému študentovi. LMS si kladie za cieľ zisťovať a zastupovať záujmy litovských školákov a podporovať zapojenie členov do formovania spoločných pozícií organizácie s cieľom zaviesť mnohostranné akademické vzdelávanie na školách a zaviesť program zamestnanosti, ktorý zodpovedá potrebám a príležitostiam študentov.

Fórum LMS – ide o národné podujatie, na ktorom sa stretávajú členovia alebo dobrovoľníci LMS z celej Litvy. Ich cieľom je strategicky plánovať aktivity LMS, analyzovať vzdelávacie problémy a vytvárať riešenia, vytvárať návrhy pre vládu a pod. Fóra prebiehajú na národnej úrovni a sú zamerané na strategické riešenia LMS a dlhodobé organizačné smery. Je to mimoriadne dôležité, pretože fóra umožňujú organizácii LMS efektívne fungovať a zastupovať záujmy študentov na rôznych úrovniach. Národná kancelária zastupuje nielen záujmy študentov na najvyššej úrovni, ale zabezpečuje aj koordináciu aktivít regionálnych divízií a posilnenie študentských parlamentov v celej Litve.

Ciele aktivít LMS:

zabezpečiť, aby boli záujmy litovských školákov vypočuté a zastúpené na štátnej úrovni,
vytvoriť silnú a jednotnú sieť študentských parlamentov v celej Litve,
podporovať mládežnícky aktivizmus a líderstvo tým, že im poskytne potrebné znalosti, nástroje a príležitosti, aby mohli prispieť k rozhodovaniu.

Zdroje:

Seimas Litovskej republiky. (2003). Zákon o základoch mládežníckej politiky [zákon č. IX-1871]. Vilnius: Seimas Litovskej republiky. Publikované v roku 2003, č. 119-5406; TAR 2018-06-11, záznam č. 2018-09738. Konsolidovaná verzia od 2021-07-01 do 2025-12-31. <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.223790/asr>

SLOVENSKO

Slovensko, stredoeurópska krajina s 5,4 miliónmi obyvateľov, zažilo po roku 1989 a osamostatnení v roku 1993 dynamický prechod k demokracii. Toto obdobie rýchlej demokratizácie ovplyvnilo vývoj participácie mládeže – trochu chaoticky, ale odhodlane. V súčasnosti sú študentské parlamenty najaktívnejšie na úrovni miestnych škôl, s rôznym úspechom pri regionálnej koordinácii. Hoci neexistuje žiadna formálna štruktúra študentského parlamentu na národnej úrovni, miestne študentské parlamenty, najmä na stredných školách, aktívne podporujú demokratické hodnoty a zastúpenie študentov.

Miestna úroveň

Miestne študentské parlamenty na Slovensku fungujú v pevnom právnom rámci ustanovenom školským zákonom (§ 26 zákona č. 596/2003 o štátnej správe v školstve a školskej samospráve). Táto legislatíva poskytuje školským parlamentom oficiálne uznanie a legitimitu, čím sa stávajú formálnou súčasťou školských riadiacich štruktúr.

Náš výskum realizovaný počas projektu odhalil, že približne 80 % slovenských stredných škôl má zriadené a fungujúce študentské parlamenty. Účinnosť a úroveň činnosti týchto parlamentov sa však výrazne líšia v závislosti od niekoľkých kľúčových faktorov. Kvalitu žiackeho parlamentu do značnej miery ovplyvňuje angažovanosť a motivácia študentov, podpora a poradenstvo zo strany koordinujúcich učiteľov, prístup a ochota školskej správy spolupracovať a podpora činnosti študentského parlamentu zo strany samosprávy.

Právny základ zabezpečuje, aby študentské parlamenty mali formálny hlas v školských záležitostiach. Skutočný vplyv a funkčnosť každého parlamentu však do veľkej miery závisí od okolitej podpory. V školách, kde sa všetky zainteresované strany (študenti, učitelia, administratíva a miestne orgány) aktívne zúčastňujú a podporujú činnosť parlamentu, sa tieto orgány stávajú účinnými pri zastupovaní študentov a demokratickú participáciu.

Väčšina stredoškolských parlamentov sa pravidelne stretáva, organizuje podujatia, zastupuje záujmy študentov v rozhodovacích procesoch školy a prispieva k skvalitneniu života školy. Miera reálnej rozhodovacej právomoci a vplyvu sa však v jednotlivých školách značne líši, najmä v závislosti od prístupu vedenia školy k participácii študentov.

Zdroje:

Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky. (2003). Zákon č.596/2003 Z.z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve. Slov-Lex. Stiahnuté 26. novembra 2024 z <https://www.slov-lex.sk/ezbierky-fe/pravne-predpisy/SK/ZZ/2003/596/#paragraf-26.nadpis>

CVČ - RCM. (2024). Monitoring stavu školských parlamentov v Košickom kraji 2023. Košice: CVČ - RCM. Publikované v rámci projektu „Európske študentské parlamenty“ (Projekt č. 2023-1-SK02-KA210-YOU-000164926), financovaného z programu Erasmus+. https://drive.google.com/file/d/1CWxWqjIRDcksi_LMgyjcsq4Ls8Vzn4Tp/view?usp=sharing

Regionálna úroveň

Regionálne študentské zastúpenie na Slovensku pôsobí v menej štruktúrovanom prostredí, keďže neexistuje žiadna špecifická legislatíva upravujúca študentské orgány na regionálnej úrovni. Napriek tomuto nedostatku formálneho rámca sa takmer vo všetkých regiónoch Slovenska prirodzene zrodili študentské reprezentatívne organizácie, ktoré sú typicky založené a podporované regionálnymi radami mládeže, vládnymi orgánmi alebo mládežníckymi centrami.

Absencia legislatívneho usmernenia viedla k značnej rôznorodosti fungovania týchto organizácií. Neexistuje žiadna standardizácia v ich názvoch, štruktúrach alebo operačných postupoch, čo vedie k tomu, že každý región rozvíja svoj jedinečný prístup k zastupovaniu študentov. Táto flexibilita, ktorá umožňuje prispôbenie sa miestnym potrebám, zároveň vytvára výzvy pri vytváraní konzistentných regionálnych postupov.

Tieto regionálne orgány slúžia predovšetkým ako podporné štruktúry pre miestne školské parlamenty. Medzi ich typické aktivity patrí organizovanie konferencií, na ktorých sa môžu zástupcovia študentov prepájať a vymieňať si skúsenosti, organizovať školenia na rozvoj líderských schopností študentov a uľahčovať pravidelné stretnutia s cieľom prediskutovať spoločné výzvy a riešenia. Veľká časť ich práce zahŕňa budovanie mostov - sieťovanie medzi študentskými parlamentmi z rôznych regionálnych škôl.

Okrem toho tieto organizácie zohrávajú zásadnú úlohu v rozvoji regionálnej politiky tým, že spolupracujú s regionálnymi úradmi. Pomáhajú formovať normy súvisiace s mládežou tým, že poskytujú priamu spätnú väzbu od mladých ľudí osobám s rozhodovacou právomocou, čím zabezpečujú, že regionálne normy týkajúce sa mládeže odrážajú potreby a záujmy študentov. Efektívnosť tejto spolupráce sa však v jednotlivých regiónoch líši a často závisí od ochoty regionálnych orgánov zapojiť sa do spolupráce a spojiť sa so zástupcami mládeže.

Príklad Krajského študentského parlamentu z Košického kraja:

- <https://www.instagram.com/studentskyparlament.kk/>

Príklad Stredoškolského parlamentu Prešovského samosprávneho kraja:

- <https://www.rmpk.sk/sp-psk/o-sp-psk>

Národná úroveň

Na národnej úrovni chýba Slovensku jednotná, demokratická štruktúra zastupovania študentov. Podobne ako na regionálnej úrovni neexistuje žiadny legislatívny rámec na vytvorenie alebo podporu národného zastúpenia študentov, čo v priebehu rokov prispelo k roztrieštenému a nestabilnému prostrediu.

História národnej študentskej reprezentácie na Slovensku bola poznačená rôznymi pokusmi o založenie strešných organizácií, no tieto iniciatívy čelili značným výzvam pri dosahovaní trvalého úspechu. Niektoré vznikli ako základné hnutia poháňané nadšenými mladými ľuďmi, ale potrebovali viac inštitucionálnej podpory a zdrojov. Iné boli iniciované etablovanými organizáciami, ale nepodarilo sa im získať autentickú podporu a angažovanosť od študentskej komunity, ktorú chceli zastupovať.

Tento model iniciatív, ktoré sa objavujú a zanikajú, vytvoril medzeru v zastúpení študentov na národnej úrovni. Zatiaľ čo jednotlivé školy a regióny majú svoj vlastný systém študentského parlamentu, žiadna organizácia si v súčasnosti nemôže tvrdiť, že demokraticky zastupuje hlasy študentov zo všetkých častí Slovenska na národnej úrovni. Táto absencia ovplyvňuje najmä presadzovanie politiky a koordináciu záujmov študentov v regiónoch, pretože neexistuje jednotná platforma, v ktorej by študenti mohli spolupracovať s národnými vzdelávacími orgánmi alebo prispievať do diskusií na národnej úrovni o politike vzdelávania a mládeže.

TURECKO

Turecko je krajina nachádzajúca sa medzi Európou a Áziou s populáciou 85 miliónov ľudí, z ktorých takmer 19 miliónov sú študenti (okrem vysokoškolského vzdelávania). Turecko bolo založené ako republika 29. októbra 1923. Snahy o zapojenie študentov do demokratického systému, kde by sa mohli reprezentovať, nabrali na obrátkach na začiatku 21. storočia. Existovali študentské parlamenty na miestnej, regionálnej a národnej úrovni so silným právnym základom. Dnes sú tieto parlamenty najaktívnejšie na miestnej a regionálnej úrovni.

Miestna úroveň

Študentské parlamenty v Turecku sú najaktívnejšie na miestnej úrovni, pričom na rôznych školách existujú rôzne typy. Jedným z príkladov sú „študentské rady“, ktoré boli dlhé roky výrazne podporované ministerstvom školstva podľa smernice o demokracii a školských zhromaždeniach (Demokrasî ve Okul Meclisleri Yönergesi). V roku 2019 však bola táto smernica zrušená. Napriek tomu mnohé rady, výbory a nadácie naďalej slúžia rovnakému účelu a zostávajú právne uznané na celoštátnej úrovni.

Jednou z najdôležitejších štruktúr pre účasť študentov na riadení školy je čestná rada, ktorá je oficiálne uznaná v nariadení o stredoškolských inštitúciách (Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği). Tieto rady poskytujú študentom prostriedok na to, aby ich hlasy mohli byť vypočuté, aby sa zapájali do riadenia školy a vyjadrovali vlastné obavy. Základy tejto platformy sú robustné a fungujú podľa pokynov uvedených v uvedenom nariadení. Na začiatku každého akademického roka sa tvorí čestné valné zhromaždenie zvolením jedného študenta z každej triedy na každom stupni. Toto zhromaždenie sa schádza aspoň raz za volebné obdobie a volí čestnú radu, ktorá potom preberá zodpovednosť za dohľad nad činnosťou školy, nadväzuje komunikáciu s vedením školy a podporuje blaho študentov.

Študentské parlamenty však čelia viacerým výzvam. Náš prieskum poukázal na niektoré z najväčších prekážok: 34 % parlamentov zápasí s nedostatkom školského vybavenia, 21 % prekážajú problémy s vedením školy, 17 % čelí ekonomickým ťažkostiam a 17 % má nedostatok motivácie. Pri riešení finančných problémov sa mnohé parlamenty spoliehajú na podporu združení rodičov a učiteľov, ako aj na zbierky a dobrovoľné dary.

Študentské parlamenty okrem úloh spojených s riadením organizujú aj spoločenské aktivity, ako sú školské festivaly, debatné súťaže, novoročné večierky, výmenné programy a promócie. Tieto podujatia sú navrhnuté tak, aby poskytli študentom duševnú úľavu a znížili stres, čím prispeli k ich celkovej pohode.

Zdroje:

Aslan, G., & Bağıröz, İ. S. (2024). Prieskum školských študentských parlamentov. Ankara; Systém&Generácia.

Ministerstvo, M. E. (2016). VYHLÁSENIE MINISTERSTVA NÁRODNÉHO ŠKOLSTVA PRE STREDNÉ ŠKOLSKÉ INŠTITÚCIE. <https://mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=18812&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>

Journal, T. (2009). Smernica ministerstva národného školstva o demokratickom vzdelávaní a školských radách. Journal of Announcements, 9(2564), 09-03.

Regionálna úroveň

Rovnako ako študentské parlamenty na miestnej úrovni, regionálne „študentské zhromaždenia“ sú súčasťou vzdelávacieho prostredia v Turecku už mnoho rokov v súlade so smernicou o demokracii a školských zhromaždeniach (Demokrasi ve Okul Meclisleri Yönergesi). Tieto zhromaždenia mali silnú hierarchickú štruktúru, kde prezidenti študentských rád z každej školy v rámci okresu volili zástupcu okresu, ktorý sa pripojil k provinčnému študentskému zhromaždeniu. Aj keď bol tento systém nedávno zrušený, provinčné riaditeľstvá školstva, obce a rady mládeže stále zriaďujú rôzne typy študentských parlamentov.

Medzi hlavné ciele týchto parlamentov patrí zastupovanie záujmov študentov, podpora demokratickej účasti a pomoc študentom rozvíjať kľúčové zručnosti, ako je rozhodovanie, riadenie a spolupráca. Ich cieľom je tiež zlepšiť kvalitu vzdelávania zvyšovaním povedomia medzi všetkými zainteresovanými stranami.

Hoci väčšina obcí má zriadenú určitú formu provinčného študentského parlamentu, týmto organizáciám chýbajú štandardizované predpisy, čo vedie k rozdielom medzi mestami. Navyše, keďže študentský parlament nie je povinný, jeho úspech závisí od niekoľkých faktorov, ako je ochota miestnych samospráv spolupracovať, veľkosť provincie (tá často koreluje s dostupnými finančnými prostriedkami) a podpora organizácií, ktoré pomáhajú parlamentom.

Tieto parlamenty tiež organizujú konferencie, stretnutia a semináre, na ktorých môžu študenti nadväzovať kontakty, diskutovať o relevantných témach, zdieľať svoje skúsenosti a hľadať spôsoby, ako zlepšiť svoje vlastné parlamenty. Organizujú sa aj mentorské programy, kde sú členovia čestnej rady spojení s mentormi, ktorí ponúkajú poradenstvo v oblastiach, ako je kariérny rozvoj, organizácia, manažment času a mediálna komunikácia. Príklad regionálneho študentského parlamentu z Istanbulu: <https://www.instagram.com/istogrmeclisi/>

Národná úroveň

V súlade so Smernicou o demokracii a školských zhromaždeniach (Demokrasi ve Okul Meclisleri Yönergesi) vydanéj Ministerstvom národného školstva v roku 2004 bolo povolené zakladať školské zhromaždenia na všetkých štátnych a súkromných základných a stredných vzdelávacích inštitúciách pridružených k Ministerstvu národného školstva. Tieto zhromaždenia existovali nielen na miestnej úrovni, ale aj na regionálnej a národnej úrovni, pričom zastupovali každého študenta v Turecku. Smernica poskytla aj právne uznanie a podporu týmto zhromaždeniam. V rámci projektu malo vzniknúť Národné študentské zhromaždenie zložené z predsedov každého provinciálneho študentského zhromaždenia. Od roku 2019 však bola táto smernica zrušená.

Neexistencia celoštátneho nariadenia týkajúceho sa študentských parlamentov viedla k tomu, že tieto organizácie boli primárne založené na miestnej a regionálnej úrovni. Bez národného rámca zostávajú snahy o vytvorenie jednotného zastúpenia študentov roztrieštené, čo obmedzuje ich dosah a efektivitu. Výsledkom je, že študentom chýba štruktúrovaná platforma na obhajovanie ich záujmov na národnej úrovni, čo ich necháva v nevýhode v porovnaní s potenciálnymi výhodami, ktoré by im mohla poskytnúť vnútroštátna legislatíva.

Hoci program ako ten, ktorý sa realizoval v roku 2004, už neexistuje, vynakladá sa úsilie na zaplnenie tohto prázdneho miesta. Jednou z takýchto organizácií je „Türkiye Öğrenci Senatosu“ (Študentský senát Turecka), ktorý zahŕňa zástupcov zo všetkých provincií v Turecku. Keďže však táto organizácia nie je podporovaná vládny nariadením, chýba jej široký dosah, aký by mohla mať. Türkiye Öğrenci Senatosu (Študentský senát Turecka): <https://www.instagram.com/ogrencisenatosu>

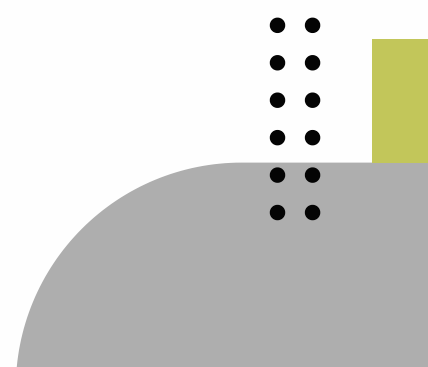
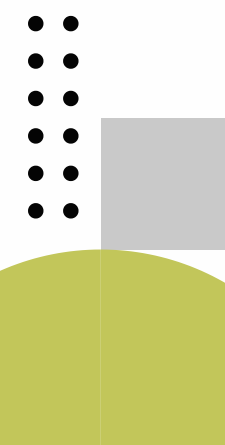
Zdroje:

Journal, T. (2009). Smernica ministerstva národného školstva o demokratickom vzdelávaní a školských radách. Journal of Announcements, 9(2564), 09-03.

OSVEDČENÉ POSTUPY

Praktické rady, tipy a osvedčené stratégie pre prácu
so študentskými parlamentmi

TURECKO

Hierarchická štruktúra parlamentov

Každá vzdelávacia inštitúcia má riadiaci orgán, ktorý sa bežne označuje ako „Čestná rada“. Tento orgán preberá zodpovednosť za dohľad nad aktivitami školy a za podporu komunikácie medzi organizáciami. Okrem toho slúži ako kľúčová platforma na zhromažďovanie cenných údajov o nových iniciatívach a hodnotenie spätnej väzby študentov o nových implementáciách. Určený zástupca z každej čestnej rady sa zúčastňuje národných diskusií, kde šíria zozbierané údaje iným radám. Predovšetkým každý moderátor predsedajúci týmto diskusným reláciám súčasne pôsobí ako člen mestskej rady mládeže. Počas týchto diskusií prechádzajú čestné rady komplexnými inšpekciami a dostávajú usmernenia pri formulovaní všeobecného uznesenia a vytváraní komplexnej legislatívy, ktorá je pridaná do „pracovnej knihy čestnej rady“. Tieto diskusie nielenže uľahčujú rozširovanie profesionálnej siete každého predstavenstva, ale aj každoročne zohrávajú rolu pri ich revitalizácii a obnove.

Systém získavania finančných prostriedkov

Významnou výzvou, ktorej čelia mnohé vzdelávacie inštitúcie, je nedostatok finančných prostriedkov vyčlenených na sociálne aktivity. Aby to vyriešili, členovia čestnej rady absolvujú špecializované školenia, ktoré zahŕňajú kurzy vedené inštruktormi a vzdelávacie videá poskytované ministerstvom školstva, so zameraním na rozvoj efektívnych stratégií získavania finančných prostriedkov a podporu sebestačného školského ekosystému. Zúčastňujú sa tiež siete mimovládnych organizácií a mnohých ďalších mládežníckych organizácií, aby zlepšili svoje aktivity a našli sponzorov. Členovia čestnej rady, vybavení týmito znalosťami, poskytujú poradenstvo školským klubom pri zabezpečovaní potrebného financovania a uľahčujú spoluprácu medzi klubmi na zabezpečenie sebestačnosti systému. Praktickým príkladom tohto kolaboratívneho prístupu je fotografický klub, ktorý získava finančné prostriedky na nákup fotoaparátov a na oplátku poskytuje profesionálne fotografické služby pre aktivity iných školských klubov.

Mentorské programy

V reakcii na požiadavky Národná rada mládeže v spolupráci s mimovládnyimi organizáciami, uľahčuje mentorský program. Táto iniciatíva spája čestné rady so skúsenými odborníkmi v rôznych oblastiach vrátane kariérneho rozvoja, organizačného riadenia a mediálnej komunikácie. Program, ktorý uznáva cennú perspektívu mladých jednotlivcov, spája členov čestnej rady s mentormi, tí ponúkajú poradenstvo a podporu. Tento prístup založený na spolupráci posilňuje mladých lídrov tým, že im poskytuje prehľad o potenciálnych výzvach, pomáha pri vytváraní realistických cieľov a podporuje efektívny manažment zdrojov.

SLOVENSKO

Vývoj riadený údajmi

Základom efektívnej podpory študentských parlamentov je systematický zber a analýza dát. Prostredníctvom pravidelných prieskumov. Naše mládežnícke centrum získalo cenné poznatky o fungovaní, potrebách a výzvach študentských parlamentov. Tento prístup založený na dôkazoch nám umožnil neustále zdokonaľovať a prispôbovať naše podporné stratégie a zabezpečiť, aby naše zásahy boli relevantné a účinné. Pravidelný zber údajov nám tiež pomohol sledovať pokrok a identifikovať nové trendy v účasti študentov, čo v konečnom dôsledku viedlo k cielenejším a efektívnejším programom práce s mládežou. Príklad takéhoto prieskumu:

- https://drive.google.com/file/d/1CWxWqjIRDcksi_LMgyjcsq4Ls8Vzn4Tp/view?usp=sharing

Strategické komunikačné kanály

Pre efektívnu spoluprácu so študentskými parlamentmi je nevyhnutné vytvoriť a udržiavať jasné komunikačné kanály. Naše centrum vytvorilo komplexnú databázu kontaktov vrátane predsedov, koordinátorov a riaditeľov škôl. Kľúčom k úspechu bolo prísne dodržiavanie účelovej komunikácie – používanie týchto kanálov výlučne na záležitosti týkajúce sa študentského parlamentu. Vyhybaním sa nesúvisiacemu obsahu a ochranou kontaktných informácií sme vybudovali dôveru a spoľahlivosť v našom komunikačnom systéme, čím sme výrazne zlepšili tok informácií a mieru účasti na aktivitách.

Systém uznania a motivácie

Zavedenie viacúrovňového systému „značky kvality“ sa ukázalo ako silný motivačný nástroj pre študentské parlamenty v našom regióne. Tento systém s bronzovými, striebornými a zlatými úrovňami stanovil jasné kritériá excelentnosti a vytvoril zdravú konkurenciu medzi školami. Počas akademického roka parlamenty pracovali na dosiahnutí týchto štandardov, čo viedlo k výraznému zlepšeniu ich aktivít a angažovanosti. Tento systém uznávania nielenže motivoval študentské parlamenty, ale pomohol aj stanoviť meradlá kvality v zastúpení študentov.

Štatút oceňovacieho systému:

- <https://rcm.sk/wp-content/uploads/2023/02/Znacka-kvality-pre-skolske-parlamenty-v-Kosickom-kraji.pdf>

Medzinárodná spolupráca

Využitie medzinárodných príležitostí, najmä prostredníctvom programov Erasmus+, bolo nápomocné pri rozvoji študentských parlamentov. Medzinárodné študijné pobyty, tábory a projekty spolupráce poskytujú cenné vystavovanie sa rozličným praktikám a perspektívam. Tieto skúsenosti inšpirujú účastníkov a predstavujú nové metodológie a prístupy, ktoré možno prispôbiť miestnym kontextom. Okrem toho medzinárodná spolupráca často prináša finančné zdroje na podporu inovatívnych iniciatív práce s mládežou pri rozvoji študentského parlamentu.

Legislatívny rámec

Význam právnej podpory pre študentské parlamenty nemožno preceňovať. Naše skúsenosti na Slovensku ukazujú, ako legislatívne zabezpečenie ovplyvňuje efektívnosť zastupovania študentov na rôznych úrovniach. Na miestnej úrovni, kde existuje právny rámec, fungujú študentské parlamenty s jasnou legitimitou a autoritou. Kontrast s regionálnymi a národnými úrovňami, ktorým chýba legislatívna podpora, poukazuje na to, ako správne právne základy môžu zvýšiť účasť študentov a organizačnú udržateľnosť. Presadzovanie komplexnej legislatívy by malo byť prioritou organizácií spolupracujúcich so študentskými parlamentmi.

LITVA

Zmeny zásad

Litovská únia študentov škôl (LMS) bola nápomocná pri ovplyvňovaní vzdelávacích legislatív v Litve. LMS sa napríklad aktívne podieľala na diskusiách a konzultáciách týkajúcich sa Národného plánu rozvoja na roky 2021 – 2030, čím sa zabezpečilo, že pri formovaní vzdelávacích stratégií krajiny sa zohľadňujú aj perspektívy študentov. Ich zapojenie prispelo k reformám zameraným na posilnenie práv študentov a ich zastúpenie vo vzdelávacom systéme. Táto spolupráca je príkladom toho, ako sa študentské organizácie môžu efektívne zapojiť do procesov tvorby politiky s cieľom obhajovať záujmy študentskej komunity.

Príležitosti na vytváranie sietí

Príležitosti na vytváranie sietí, ktoré umožňuje Litovská únia študentov škôl, sa stali silným príkladom podpory spolupráce v Litve, ktorá spája školské parlamenty na celoštátnej úrovni. LMS organizuje podujatia, konferencie a fóra, kde si zástupcovia študentov z rôznych regiónov môžu vymieňať nápady, skúsenosti a osvedčené postupy. Toto prepojenie nielen zvyšuje možnosti jednotlivých školských parlamentov, ale vytvára aj jednotné študentské hnutie, ktoré posilňuje ich kolektívny hlas. V krajine ako Litva, kde je podpora občianskej angažovanosti a demokratických hodnôt medzi mládežou kľúčová, tieto prepojenia umožňujú študentom riešiť spoločné výzvy, obhajovať spoločné ciele a navzájom sa inšpirovať. Premostením geografických a inštitucionálnych rozdielov LMS ukazuje, ako vytváranie sietí posilňuje študentskú komunitu a vedie k zmysluplnému pokroku vo vzdelávaní.

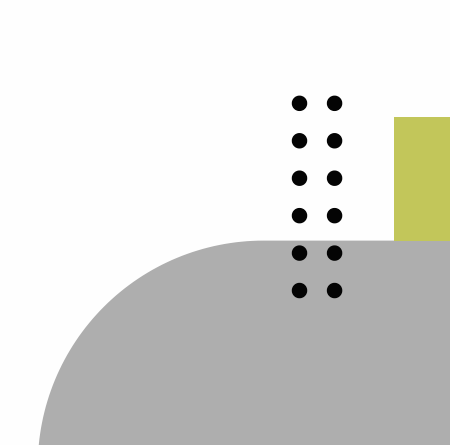
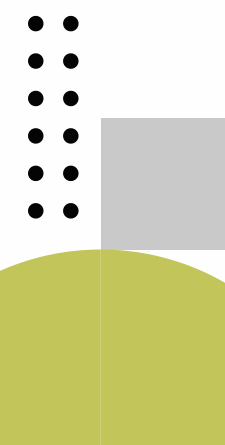
Školenia a workshopy

Školenia a workshopy sú vynikajúcimi postupmi, ktoré pomáhajú členom študentských parlamentov rozvíjať zručnosti a sebadôveru potrebné na to, aby uspeli vo svojich úlohách. Tieto stretnutia sa často zameriavajú na základné oblasti, ako je komunikácia, tímová práca, vedenie a riešenie problémov, čím sa zabezpečuje, že zástupcovia študentov sú dobre pripravení obhajovať svojich kolegov a účinne prispievať k riadeniu školy. Interaktívne a praktické workshopy poskytujú študentom príležitosti na spoluprácu, zdieľanie skúseností a učenie sa od odborníkov alebo skúsených lídrov. Tým, že tieto programy vytvárajú podporné a inšpiratívne prostredie, umožňujú mladým lídrom prevziať iniciatívu, podporovať pozitívne zmeny a rozvíjať cenné zručnosti, z ktorých majú úžitok v rámci školskej komunity aj mimo nej.

ŠKOLIACE MATERIÁLY

Energizéry, ice-breakers a teambuildingové aktivity
zdieľané každým partnerom.

ENERGIZÉRY

1. Rozviažte uzol

Ciel: Zvýšiť energiu a náladu riešením problému.

Trvanie: 15 minút

Potrebné vybavenie: žiadne špeciálne vybavenie

Veľkosť skupiny: neobmedzené

Sprievodca krok za krokom:

Krok 1: Úvod a rozdelenie (2 min)

- Vysvetlite účel energizéra.
- Rozdeľte študentov do menších tímov po 10 – 15 ľudí v závislosti od celkového počtu účastníkov.
- Požiadajte účastníkov, aby urobili kruha a postavili sa tak, aby sa dotýkali ramenami a boli dostatočne ďaleko od ostatných skupín.

Krok 2: Pokyny (1 min)

- Požiadajte každého, aby zdvihol jednu ruku a chytil za ruku niekoho v kruhu. Je dôležité nebrať za ruky ľudí, ktorí stoja vedľa nich.
- Požiadajte každého, aby zdvihol druhú ruku a chytil ruku inej osoby. Pripomeňte im, aby nebrali za ruku osobu vedľa nich.

Krok 3: Proces rozviazania (10 minút)

- Nechajte skupiny pracovať na rozvázovaní uzlov bez toho, aby si navzájom pustili ruky.
- Poskytnite skupinám povzbudenie alebo rady, ak majú pár minút problémy.

Krok 4: Zhrnutie a diskusia (10 minút)

- Keď sú uzly rozviazané, zhromaždite všetkých do veľkého kruhu.
- Opýtajte sa účastníkov, aká bola stratégia skupiny a ako fungovala komunikácia.

2. Mennonitské spôsoby

Ciel: Zvýšiť hladinu energie po únavnom stretnutí alebo prestávke a podporiť priateľskú súťaživosť v skupine.

Trvanie: 15 – 20 minút

Potrebné vybavenie: jedna šesťstranná kocka, jedna ceruzka, jeden hárok papiera na hráča

Veľkosť skupiny: 3 – 10 hráčov

Sprievodca krok za krokom:

Krok 1: Úvod a príprava (5 min)

- Táto hra je ideálna na prestávku po dlhých diskusiách alebo nízkej spotrebe energie, pretože začína pomaly a rýchlo sa rozbieha. Hráči sa musia počas hry sústrediť na udržanie svojich emócií a ambícií v tomto rozbehnutom prostredí.
- Každý hráč musí sedieť alebo stáť okolo stola v kruhu.
- Poskytnite každému hráčovi hárok papiera a umiestnite ceruzku a kocky do stredu hracej plochy.

Krok 2: Hranie (15 minút)

- Každý hráč postupne hodí kockou.
- Prvý hráč, ktorý hodí „6“, chytí ceruzku a začne písať čísla 1 - 100 na svoj hárok papiera.
- Kým jeden hráč píše, všetci ostatní pokračujú v hádzaní kockou.
- Ak iný hráč hodí „6“, musí jemne a rýchlo chytiť ceruzku od aktuálneho pisateľa a začať písať svoje vlastné čísla od 1 do 100. Predchádzajúci pisateľ musí prestať písať a počkať, kým naňho príde rad, aby opäť získal ceruzku.
- Hráči pokračujú v hádzaní a pokúšajú sa chytiť ceruzku vždy, keď padne číslo 6.
- Hru vyháva hráč, ktorý ako prvý úspešne napíše na svoj hárok všetky čísla od 1 do 100. Čísla musia byť čitateľné, aby sa dali počítať.

Krok 3: Zhrnutie (5 minút)

- Stručne prediskutujte stratégie používané hráčmi a výzvy, ktorým čelili.
- Diskutujte o tom, ako dobre hráči ovládali svoje emócie a ambície.

3. Veľká ryba, malá ryba

Ciel: Dobíť energiu tímu prostredníctvom fyzickej a duševnej aktivity.

Trvanie: 15 minút

Potrebné vybavenie: žiadne

Veľkosť skupiny: 10+

Podrobný sprievodca:

Krok 1: Úvod (1 min)

- Rozdeľte skupinu aspoň na 2 tímy po 5.

Krok 2: Pokyny (2 minúty)

- Úlohou účastníkov je odovzdať si ryby medzi sebou.
- Účastníci stoja v kruhu.
- Môžu prejsť ako malé, tak aj veľké ryby.
- Keď sa niekto pomýli, tím ukáže na danú osobu prst a zakričí „Chyba“ (bez toho, aby sa danej osobe zasmial).
- Osoba, ktorá urobila chybu, musí opustiť skupinu a pripojiť sa k inému kruhu.

Krok 3: Pravidlá (2 minúty)

- Dať rybu znamená prísť k osobe, ktorej chcete dať rybu, a buď roztiahnuť ruky, aby ste **minuli** veľkú rybu, alebo mať dlane blízko seba, keď **míňate** malú rybu.
- Keď dávate rybu, musíte oznámiť, čo dávate (buď malú alebo veľkú rybu).
- Pri prijímaní ryby musíte skopírovať pohyby rúk a oznámenie.
- Keď dávate rybu, rozhodujete sa, či je to veľká alebo malá ryba, nie je povinnosťou odovzdať to, čo dostanete.

Krok 4: Pokyny pre facilitátora.

- Ako facilitátor povzbudzujte účastníkov, aby hrali hru rýchlejšie a rýchlejšie, aby robili chyby.
- Ak sa niektoré kruhy zmenšia (napr. 3 osoby), presuňte niektorých účastníkov z iných kruhov.
- Skontrolujte účastníkov, či robia chyby, ak áno, ozvite sa im.

Krok 5: Hranie (10 minút)

- Najprv dajte účastníkom 2 minúty na precvičenie pravidiel, chyby sa nepočítajú.
- Keď ste si istí, že účastníci rozumejú pravidlám, oznámte, že hra je zahájená.
- Povzbudzujte účastníkov, aby hrali rýchlejšie a rýchlejšie.
- Keď si myslíte, že účastníci rozumejú pravidlám a robia stále menej chýb, oznámte zmenu. Malé ryby sú znázornené roztiahnutím rúk široko od seba a veľké ryby s dlanami blízko pri sebe. To by ich malo zmiasť a spôsobiť viac chýb.
- Ak účastníkov hra baví, môžete v pravidlách urobiť viac zmien, aby ste účastníkov ešte viac zmiatli, napr. tliekať zakaždým, keď dáte to isté, čo dostanete.

ICE-BREAKERS - PRELOMENIE ĽADOV

1. Tikajúce hodiny

Ciel: Lepšie sa navzájom spoznať a vytvoriť priateľské a kolaboratívne prostredie

Trvanie: 65 minút

Potrebné vybavenie: papier, fixky

Veľkosť skupiny: 10+

Podrobný návod:

Krok 1: Úvod a pokyny (5 minút)

- Vysvetlite, čo je cieľom aktivity.
- Každému účastníkovi dajte jeden hárok papiera a jednu fixku.
- Požiadajte účastníkov, aby na papier nakreslili hodiny a napísali na ne 12 čísel. Každé číslo označuje čas stretnutia.
- Vysvetlite, ako vyplniť hodiny - nájdite osobu, s ktorou sa stretnete v každú hodinu, žiadnu osobu nemožno vybrať opakovane.

Krok 2: Vyplnenie hodín (5 minút)

- Umožnite účastníkom nájsť si partnerov pohybom.
- Nastavte čas, ktorý majú účastníci vyplniť každú hodinu.

Krok 3: Rýchle stretnutie (45 minút)

- Vyzvite účastníkov, aby našli svojich partnerov, s ktorými sa dohodli, že sa stretnú v určitú hodinu a porozprávali sa o téme, ktorú im poskytol facilitátor (šport, filmy, domáce zvieratá, cestovanie, najlepšia spomienka atď.). To pomáha účastníkom zapamätať si mená a ľahšie začať konverzáciu.
- Po 3 – 4 minútach oznámte účastníkovi, že sa hodina zmenila a musia si nájsť ďalšieho partnera.
- Témy môžu byť pripravené vopred, no môžu byť zmenené podľa želania účastníkov.

Krok 4: Reflexia a záver (10 min)

- Keď uplynie 12 hodín, pozvite všetkých, aby sa zhromaždili v kruhu.

Na uľahčenie reflexie použite nasledujúce alebo podobné otázky:

- "Aký to bol pocit stretnúť sa a komunikovať s viacerými ľuďmi počas tejto aktivity?"
- "Bolo pre teba ľahké alebo ťažké začať konverzáciu? Prečo?"
- "Všimli ste si na sebe nejaké zmeny pri zdieľaní osobných informácií po niekoľkých stretnutiach? Ak áno, aké?"
- "Čo najzaujímavejšie alebo najprekvapivejšie ste sa o niekom dozvedeli?"
- "Ako vám táto aktivita pomohla cítiť sa viac prepojené so skupinou?"
- "Chceli by ste túto aktivitu v budúcnosti zopakovať?"

V závere poďakujte všetkým za účasť.

2. Ľudské bingo

Ciel: Podporiť interakciu a konverzáciu medzi účastníkmi nájdením iných, ktorí zdieľajú špecifické skúsenosti alebo vlastnosti.

Trvanie: 20 – 30 minút

Potrebné vybavenie: jedna bingo karta na účastníka (s mriežkou 5x5 štvorcov), perá/markery

Veľkosť skupiny: ľubovoľná veľkosť, ale najlepšie funguje so skupinami 10+ účastníkov

Sprievodca krok za krokom:

Krok 1: Pokyny (5 minút)

- Poskytnite každému účastníkovi prázdnu bingo kartu.
- Požiadajte účastníkov, aby vyplnili každý štvorec svojej bingo karty iným výrokom. Napríklad: „Cestoval do inej krajiny“, „Hrá na hudobný nástroj“, „Má domáceho maznáčika“, „Rád varí“, „Za posledný mesiac prečítal knihu.“
- Povzbudte účastníkov, aby boli kreatívni a prišli s jedinečnými výrokmi.

Krok 2: Hranie (10 – 15 minút)

- Požiadajte účastníkov, aby sa pohybovali po miestnosti a našli ostatných účastníkov, ktorí zodpovedajú tvrdeniam na ich bingo kartách.
- Keď nájdu zhodu, účastníci si navzájom podpíšu bingo kartu na príslušnom poli.
- Prvý účastník, ktorý dostane päť políčok v rade (horizontálne, vertikálne alebo diagonálne), zakričí "Bingo!" a hru vyhráva.

Krok 3: Zhrnutie (5 minút)

- Požiadajte účastníkov, aby sa podelili o niektoré zaujímavé veci, ktoré sa dozvedeli o ostatných účastníkoch.
- Diskutujte o tom, aké dôležité je spojiť sa s ostatnými a nájsť spoločnú reč.
- Povzbudzujte účastníkov, aby pokračovali v interakcii s ľuďmi, ktorých stretli počas hry.

3. 2 pravdy, 1 lož

Ciel: „Prelomiť ľady“ medzi účastníkmi zdieľaním osobných informácií.

Trvanie: 30 minút

Potrebné vybavenie: papiere, fixky

Veľkosť skupiny: 10 – 40 osôb

Podrobný návod:

Krok 1: Úvod a pokyny (5 minút)

- Vysvetlite, čo je cieľom aktivity.
- Každému účastníkovi dajte jeden papier a jednu fixku.
- Požiadajte účastníkov, aby na papier napísali svoje meno a tri veci o sebe. Dve z nich musia byť pravdivé a jedna musí byť lož. Požiadajte ich, aby napísali iba veci, o ktoré sú ochotní sa podeliť s ostatnými.

Krok 2: Písanie (5 minút)

- Dajte účastníkovi čas na premyslenie zadania a na zapísanie troch vecí podľa pokynov.
- V prípade potreby odpovedzte na otázky účastníkov.
- Prejdite sa miestnosťou a skontrolujte, či účastníci rozumejú pokynom.

Krok 3: Zdieľanie (15 minút)

- Požiadajte účastníkov, aby vytvorili páry. Úlohou dvojice je uhádnuť, ktorá z vecí, ktoré má druhá osoba na papieri, je lož. To by malo viesť ku konverzácii a „prelomeniu ľadov“ medzi účastníkmi.
- Po niekoľkých minútach oznámte účastníkovi, aby sa vymenili v pároch. Opakujte podľa potreby.
- Čas tejto časti je možné prispôsobiť požadovanému času (kratšie alebo dlhšie trvanie).

Krok 4: Záver (5 min)

Na uľahčenie reflexie môžete použiť niektoré z nasledujúcich otázok:

- "Je niečo zaujímavé, čo si zistil o iných osobách?"
- "Bolo pohodlné zdieľať osobné informácie?"
- "Chceli by ste mať viac času na túto aktivitu?"

Na ukončenie aktivity použite odpovede účastníkov. Zvyčajným výsledkom je, že zdieľanie pomáha ľuďom spoznať sa navzájom, bariéry nie sú také silné, ako sa zdá. Vytváranie sietí môže byť zábava. Tento krok je možné upraviť tak, aby vyhovoval vášmu účelu s rôznymi otázkami a dĺžkou záveru.

TEAMBUILDINGOVÉ AKTIVITY

1. Misia (ne)možná

Cieľ: Povzbudte účastníkov, aby spolupracovali na dosiahnutí spoločného cieľa rozvíjajúceho vzájomný rešpekt a dôveru pri riešení problémov.

Trvanie: 60 min Potrebne vybavenie: veľký list papiera, skákacie lano, papier, fixky, pripravená úloha s morseovkou, reproduktor a hudba baletu Labutie jazero, fotoaparát, veľký zoznam hádaniek, rôzne materiály z prírody či prístup k prírode.

Veľkosť skupiny: 15-60 osôb

Pokyny pre facilitátora:

Nastavte stanice alebo oblasti pre každú výzvu a zabezpečte, aby boli pripravené skôr, ako prídu účastníci.

Rozhodnite sa pre tému misie (napr. záchrana pokladu, záchrana planéty) a pripomeňte to účastníkom počas aktivity.

Uistite sa, že účastníci môžu sledovať čas, ktorý im zostáva na dokončenie všetkých výziev

Prejdite sa a sledujte dynamiku skupiny. Ponúknite povzbudenie účastníkom, ktorí môžu mať problémy.

Podporujte tímovú prácu a fair play.

V prípade, že tím má problém nazbierať potrebné množstvo bodov a je potrebné dokončiť misiu, je možné umožniť účastníkom napr. urobiť toľko selfie, koľko je účastníkov, vytvorte viac ako jednu báseň atď.

Sprievodca krok za krokom:

Krok 1: Úvod a pokyny (10 minút)

V krátkosti predstavte aktivitu a tému Misie a dajte účastníkom vedieť, že na úspech musia nazbierať 120 bodov.

V prípade, že je skupina väčšia ako 60 ľudí, rozdeľte ich do menších tímov a vysvetlite, že každý tím potrebuje na dokončenie misie získať aspoň 120 bodov. Pripomeňte im, že nejde o súťaž medzi nimi.

Pripomeňte účastníkom, aby dodržiavali pravidlá:

Tím musí spolupracovať na dokončení všetkých úloh.

Rešpektujte všetkých a vybavenie.

Telefón nikdy nepoužívajte.

Nepodvádzaj.

Využite čas rozumne.

Dajte tímom zoznam výziev a spustite odpočítavanie.

- Krok 2: Dokončenie úloh (40 minút)
- Umožnite tímom prečítať si zoznam úloh a začať zbierať body ich dokončením:
- Vyriešte čo najviac hádaniek. - 1 bod za vyriešenú hádanku
- Ako skupina súčasne tancujte fragment Labutieho jazera. - 1 bod za tanečníka
- Urobte si skupinovú selfie. - 2 body
- Vytvorte 7-riadkovú báseň o aktuálnej sezóne. - 5 bodov
- Prečítajte si kódovanú správu pomocou Morseovej abecedy. - 8 bodov
- Zistite dvoch účastníkov, ktorí bývajú od seba najďalej. - 10 bodov
- Skočte 50-krát bez toho, aby ste sa zastavili a urobili chybu. - 15 bodov (ak osoba zlyhá, nemôže to skúsiť znova)
- Vytvorte mandalu 30x30 pomocou prírodných materiálov. - 30 bodov
- Nakreslite mapu Európy na čistý papier iba pomocou pamäte. - 50 bodov
  - Krok 3: Zhrnutie a záver (10 minút)
  - Zhromaždite všetkých v kruhu jednej osoby.
  - Poďakujte účastníkom za ich úsilie, bez ohľadu na to, či misiu dokončili.
  - Na zamyslenie použite niektoré z nasledujúcich otázok:
  - "Čo bolo na misii najnáročnejšie?"
  - "Čo ťa táto aktivita naučila o tímovej práci?"
  - "Mysleli ste si, že v skupine je dostatočná komunikácia?"
  - "Čo ste sa dozvedeli o ostatných členoch tímu počas aktivity?"
  - "Vyskúšal váš tím viacero stratégií? Čo fungovalo a čo nie?"
  - "Čo bola pre teba najpríjemnejšia časť aktivity? Prečo?"
  - Ak je to vhodné, spojte aktivitu s budúcimi úlohami alebo cieľmi, ktorým bude skupina čeliť.

2. Dvojité agent narušiteľa kódu

Ciel: Posilniť tímovú prácu, kritické myslenie, dôveru a schopnosť rozpoznať podvod.

- Trvanie: 30–40 minút Potrebne vybavenie: Každý tím bude čeliť sérii hádaniek a záhadných výziev. Voliteľné rekvizity, ako napríklad zamknuté boxy, pomôžu hráčom dostať sa do ich rolí.

Velkosť skupiny: tímy 3-5 hráčov.

Sprievodca krok za krokom:

Krok 1: Úvod (5 min)

- Stručne vysvetlite, že hra je náročnou skúškou tímovej práce, riešenia problémov, dôvery a schopnosti rozpoznať podvod.
- Zdôraznite dôležitosť starostlivého pozorovania, kritického myslenia a efektívnej komunikácie.
- Krok 2: Distribuuje materiály (5 minút)
- Poskytnite každému tímu:
  - Ich prvá hádanka/výzva.
  - Akékoľvek potrebné materiály (napr. mapy, hádanky, kódy).
  - Voliteľné: Súbor rekvizít alebo indícií súvisiacich s rolou zradcu.
- Krok 3: Hranie (20 – 30 minút)
- Tímy musia spolupracovať pri riešení hádaniek a výziev.
- Riešenie každej výzvy poskytuje ďalšiu stopu.
- Zradca sa pokúša sabotovať postup ich tímu:
  - Poskytovanie nesprávnych informácií alebo zavádzajúcich indícií.
  - Rozptyľovanie spoluhráčov alebo vyvolávanie hádok.
  - Zadržovanie dôležitých informácií.
- Členovia tímu musia spolupracovať, efektívne komunikovať a dávať si pozor na potenciálnu sabotáž zo svojich radov.
- Musia sa pokúsiť identifikovať zradcu na základe svojho správania a činov.
- Krok 4: Prelomenie kódu a identifikácia zradcu (5–10 minút)
- Keď tímy vyriešia všetky hádanky a výzvy, musia použiť posledné stopy na rozlúštenie tajného kódu alebo správy.
- Každý tím musí diskutovať a hlasovať o tom, kto je podľa neho zradca v rámci jeho skupiny.
- Odhalí sa skutočná identita zradcu v každom tíme.

- Krok 5: Zhrnutie (5 minút)
- Diskutujte o výzvach, ktorým čelia jednotlivé tímy, vrátane výziev, ktoré predstavuje zradca.
- Diskutujte o význame tímovej práce, dôvery a kritického myslenia pri prekonávaní prekážok.
- Analyzujte stratégie používané zradcami a protistratégie používané tímom.
- Zamyslite sa nad dôležitosťou starostlivého pozorovania, komunikácie a identifikácie podvodu v reálnych situáciách.
- Pokyny pre facilitátora:
  - Rozdeľte účastníkov do tímov po 3 – 5 hráčov.
  - Tajne pridajte zradcov:
  - Ku každému tímu tajne priradte zradcu.
  - Poskytnite zradcovi konkrétne pokyny, ako sabotovať jeho tím (napr. zavádzať spoluhráčov, nesprávne nasmerovať úsilie, zdržiavať informácie).
- Vytvorte sériu pútavých a náročných hádaniek a hovorov pre každý tím.
- Vytvorte jedinečný tajný kód alebo správu pre každý tím.
- Pripravte si všetky potrebné rekvizity alebo stopy pre zradcov.
- Opatrne priradte zradcov:
- Vyberte jednotlivcov, ktorým sa táto rola bude páčiť a dokážu pôsobiť presvedčivo.
- Poskytnite zradcom jasné a stručné pokyny o ich cieľoch a obmedzeniach.
- Monitorovať hrateľnosť:
- Pozorujte tímy počas hry, zabezpečte fair play a riešte všetky problémy, ktoré môžu nastať.
- Podporujte tímovú prácu, komunikáciu a ducha zdravej súťaže.

3. X alebo Y?

- Ciel: Zažiť stresové konfliktné situácie v tíme.

Trvanie: 45 – 60 minút

Potrebné vybavenie: tabuľa, bodovacie hárky, hlasovacie hárky, cukríky, dostatočne veľká miestnosť

Odkaz na bodovacie a hlasovacie hárky:

- https://docs.google.com/document/d/1Pkr90KE3sxZVC|ptnF5BT2VIJGQ46l2TyqOS_pbPFvQ/edit?usp=sharing_

Veľkosť skupiny: 12 – 30 osôb

Podrobný návod:

Krok 1: Úvod (5 min)

- Nevysvetľujte vopred účel aktivity. Len konštatujte, že ideme hrať hru, v ktorej môže vyhrať každý.
- Rozdeľte sa na 4 tímy, ideálne rovnako veľké. Každý tím by mal mať oddelený priestor od ostatných, aby sa zabránilo komunikácii, ideálne 4 rohy väčšej miestnosti.
- Každý tím dostane bodovací hárok.

Krok 2: Čítanie (5 minút)

- Poučte tímy, aby spolu nekomunikovali, kým to nebude dovolené.
- Nasledujúcich 5 minút majú čas prečítať si pravidlá hry (v bodovacej listine) a vymyslieť stratégiu, ako „získať čo najviac bodov“.
- Povzbudzujte účastníkov, aby kládli otázky v tejto fáze, pretože počas hry na ne nebude možné odpovedať.
- Uistite sa, že tímy medzi sebou nekomunikujú (spoločné vytváranie stratégií, vysvetľovanie pravidiel atď.), môžete použiť hudbu na vytvorenie hluku v pozadí.
- Medzitým facilitátor pripraví tabuľku skóre na tabuľu, aby ju každý videl.

Krok 3: Testovacie kolo (5 minút)

- Požiadajte tímy, aby si pripravili svoj hlasovací hárok (iba jeden) na testovacie kolo.
- Každý tím musí hlasovať v každom kole a každý tím musí hlasovať - X alebo Y. Ak existuje podozrenie z podvádzania (čakanie na hlasovanie ostatných, zmena hlasov po zhladnutí hlasov ostatných atď...), facilitátor má právo zmeniť hlas podvádzajúceho tímu tak, aby to bol pre daný tím najhorší výsledok.

- Hlasovanie sa uskutočňuje zdvihnutím jedného hlasovacieho hárku do vzduchu, aby ho každý (hlavne sprostredkovateľ) videl.
- Pripomeňte účastníkom, že toto je len testovacie kolo a výsledky sa nepočítajú. Ak nechcete odhaliť žiadnu stratégiu, požiadajte všetky tímy, aby hlasovali za Y.

Krok 4: 1. až 3. kolo (9 minút)

- Vykonajte prvé tri kolá. Poskytnite odpočítavanie (3,2,1, teraz), aby tímy vedeli, kedy majú hlasovať. Po hlasovaní facilitatori zapíšu výsledky hlasovania a pridelia body, aby ich mohol vidieť každý.
- Zamedzte komunikácii medzi tímami až do prestávky po 3. kole.
- Nechajte medzi jednotlivými kolami 1-minútovú prestávku, aby tímy upravili svoju stratégiu a rozhodli o hlasovaní pre ďalšie kolo.

Krok 5: Prestávka (5 minút)

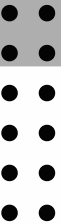
- Vyhláste 5-minútovú prestávku, odstopujte ju.
- Počas prestávky môžu tímy medzi sebou voľne komunikovať.
- Počas prestávky facilitátor počúva komunikáciu medzi tímami a robí poznámky na reflexiu.

Krok 6: 4. až 9. kolo s prestávkou po 6. kole

- Opakujte pokyny z predchádzajúcich krokov až do konca 9. kola.
- V prípade potreby pripomeňte účastníkom pravidlá (komunikácia medzi tímami, získajte čo najviac bodov).
- Neprehrádzajte cieľ hry (vytvárajte stresové situácie) až do reflexie.

Krok 7: Zhrnutie

- Účelom reflexie je uvoľniť emócie, ktoré sa pravdepodobne nahromadili počas hry.
- Vypočítajte konečné skóre pre každý tím.
- Opýtajte sa každého tímu, ako vnímajú výsledky.
- Požiadajte každý tím, aby sa počas hry podelil o svoju stratégiu.
- Pravdepodobne boli v hre rozhodujúce momenty, opýtajte sa tímov, ako sa cítili, keď k nim došlo.
- Vypočítajte súčet bodov v každom riadku (výsledok je buď -4, 0, +4).
- Účelom reflexie je pochopiť vzdelávací účel hry – dôvera a komunikácia sú kľúčovými zložkami tímu. Je dôležité, aby tím dospel k týmto (a iným) záverom sám.

Na základe svojich pozorovaní vyberte zo zoznamu vhodné otázky (alebo vymyslite iné otázky, ktoré budú odrážať situáciu):

- "Ako ste mohli vyhrať viac bodov?"
- "Ako by ste mohli lepšie spolupracovať?"
- Aké boli zlomové momenty v hre a prečo?
- "Ako dôvera ovplyvňuje tímovú prácu?"
- "Ako môžete vybudovať alebo obnoviť dôveru?"
- "Ak by sme mali hrať túto hru znova, čo by ste urobili inak?"
- "Ako môžete zlepšiť vašu tímovú prácu na základe tejto hry?"
- "Čo je kritériom úspechu vášho tímu?"

Pokyny pre facilitátora:

Snažte sa byť nejednoznační, pokiaľ ide o účel hry. Na otázku, či ich má táto hra rozdeliť, odkážte na cieľ, ktorým je „získať čo najviac bodov“.

Počas prestávok sa snažte neprerušit ticho. Je na účastníkoch, aby využili svoj čas tak, ako chcú.

Nikdy neuprednostňujte žiadny tím.

Pokúste sa zapamätať si alebo zapísať dôležité výroky, ktoré vyslovili účastníci počas hry, aby ste ich použili pri reflexii.

Počas hry si poznačte kľúčové momenty hry (niekto porušil sľub, hlasoval Y, keď všetci súhlasili s hlasovaním X) a využite tieto momenty na reflexiu.

Je dôležité mať na konci reflexiu, aby ste predišli pocitom zlyhania, nenávisťi atď.

POĎAKOVANIE

Táto príručka bola vyvinutá ako výsledok projektu Európskeho študentského parlamentu (č. 2023-1-SK02-KA210-YOU-000164926), financovaného z programu Erasmus+. Naše úprimné poďakovanie patrí našim projektovým partnerom:

Regionálne centrum mládeže Košice (Slovensko)

Centrum pre deti a mládež Vilkaiviškis (Litva)

Asociácia System and Generation (Turecko)

Osobitné poďakovanie patrí členom študentského parlamentu, pracovníkom s mládežou a pedagógom, ktorí sa podelili o svoje skúsenosti a postrehy. Ich odhodlanie posilniť hlasy študentov vo vzdelávaní umožnilo vznik tejto príručky.

Oceňujeme aj podporu:

Mestské úrady Košice, Vilkaiviškis a Ankara

Školskí administrátori, ktorí otvorili dvere nášmu výskumu

Študentské mládežnícke parlamenty a organizácie v zúčastnených krajinách

Táto publikácia vznikla vďaka stovkám mladých ľudí, ktorí pracujú na tom, aby vzdelávanie bolo demokratickejšie. Ich odhodlanie inšpiruje našu ďalšiu prácu v oblasti participácie mládeže.

Hlasy budúcnosti: Príručka pre študentské parlamenty

Vydavateľ: Regionálne centrum mládeže Košice, slovenskí autori:

Jakub Spišák (RCM, Košice, Slovensko)

Roland Bánhegyi (RCM, Košice, Slovensko)

Rasa Venclove (VAJC, Vilkaviškis, Litva)

Gulcin Aslan (S&G, Ankara, Turecko)

Gurkan Akçaer (S&G, Ankara, Turecko)

Rok: 2025 Grafický dizajn: Timea Rýchvalská

ISBN: 978-80-975050-1-1

**Spolufinancovaný
Európskou úniou**